

Проблеми с еврото

Поводът за днешните ми бележки е зачестилата неправилна употреба на съществителното *евро* в речта ни. След като наред с дилъри и банкери дори и министърът на външните работи започна да използва грешни негови форми, очевидно е необходимо да си припомним как трябва да се държи в българския език тази на пръв поглед странна дума.

Още когато беше решено името на новата единна европейска валута да бъде *евро*, у нас настъпиха някои колебания. Основният въпрос беше свързан с мястото на ударението в думата. Някои, под влияние на френския език, се постараха да препоръчат ударението да пада на последната сричка - *еврО* и започнаха да изговарят съществителното точно така. Чуха се обаче и доста гласове, че трябва да се даде предпочитание на първата сричка - *Евро*.

Именно това е правилният начин за изговаряне на новата заемка. Причината за избора е, че тази дума всъщност представлява само част от цялото прилагателно *европейски*, а тя в много думи, употребявани в езика ни, например *евровалута*, *еврозона*, *евроинтеграция*, *еврооблигации*, *европазар*, *европарламент*, *европолитика*, *евроразширяване* се използва в съкратен вид тъкмо с ударение на първата сричка. Впрочем появата на самостоятелния елемент *евро* стана след като той беше откъснат от първоначално предлаганото название *евродолар*, където действа същият принцип на образуване и ударението е пак на същото място.

Подобно развитие има и при други чужди думи, заети в българския език особено в последно време, когато отделен елемент започва да действа като самостоятелна дума. Ще припомня само някои добре познати случаи като *видео*, *диско*, *еко*, които са много сходни по звуков състав с *евро*, или други като *джаз*, *поп*, *рок*, *фолк* и т.н.

Родът на съществителното име *евро* в българския език е среден според чисто формални показатели - думата завършва на *о*. Заради това използването му в мъжки род - "*един евро*", което се наблюдава понякога, трябва да се разглежда като грешка.

Появата на думата *евро* постави и въпроса как да се използва тя в множествено число. Тук обаче трябва да се припомни, че препоръката към международната общност беше в този случай от съществителното да не се образува специална форма. Това означава, че дали ще говорим за *едно евро*, за *двайсет* и *седем евро* или за *много евро*, формата остава непроменена.

За българина подобно развитие е твърде странно, защото той предпочита нормалното образуване на форма за множествено число. Заради това днес вероятно под влияние и на случаи като *село* – *села*, зачестява неправилната употреба. В случая с *еврото* обаче би трябвало да се съобразим с направената препоръка и да утвърдим още едно изключение в езика си.

Все пак в българския език думата *евро* може да се променя, но когато трябва да се членува. Защото наред с *евро* ще се използва и формата *еврото* в изречения като *Еврото поскъпва на международните пазари*. В тези случаи колебания досега в речта ни не се наблюдават и не може да се очаква те да настъпят в бъдеще.